

V Ljubljani v petek 19. junija 1863.

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " " "
za čet. " 1 " 75 " " "

po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " " "
za čet. " 2 " 5 " " "

Rokopisi se ne vračujejo.

Oznaniła.
Za navadno dyestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " " dvakrat,
10 " " " trikrat
natisne, veče črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

NAPREJ.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 49.

Ta list izhaja vsak vtorek in petek.

Tečaj I.

Oznanilo.

Ker bode prvega pol leta kmalo pri kraju, vabimo čestite bralce, ki so naročeni bili samo do tega časa, naj se blagovolijo dalje naročiti, in naročnino od denes v 14 dnevih poslati.

„Naprej“ velja za Ljubljano:

za $\frac{1}{2}$ leta 3 gold. 20 kr.

„ $\frac{1}{4}$ „ 1 „ 75 „

po pošti:

za $\frac{1}{2}$ leta 3 gold. 60 kr.

„ $\frac{1}{4}$ „ 2 „ 5 „

Tistih gg. naročnikov, ki niso plačali do zdaj vse naročnine, prosimo, da blagovolijo doplačati, ko se bodo zopet naročali.

Vredništvo.

Čestitim gg. bralcem.

17. dant. m. je vrednik časopisa „Napreja“ od c. k. deželnega sodstva prejel sklep, da je pod tožbo on in tudi g. Anton Klein, voditelj Egerjeve tiskalnice, zaradi sestavka: „Misli o mednarodnih mejah,“ ki je bil natisnen v 15., 16. in 17. listu. Tožba po §. 65. kazenskega zakona dolži, da je ta sestavek javni mir kalil.

Vredn.

Odgovor Fr. Palackega „Boleslavanu.“

„Boleslavan“ v necem uvodnem sestavku svojega zadnjega števila 5. dan maja (ima biti 5. dan junija) pripoveduje moje misli o poljskem vprašanji, ktere neki da sem razodel v zasobnem pogovoru z nekim poslancem češkega deželnega zbora, rekoč: „ne veste, kako nam sočutje s Poljaki škoduje v Petrogradu. Jaz vidim otetje vsega slovanstva samo v ruskem carji. Ne verujem, da bi Poljaci zmogli v tem boji; ali če se to zgodi, potem bode to naša največa nesreča.“ Na to se proti tem besedam izpušča v obširno polemiko, in opominja, kako sem se premenil od 1848. leta, ter uči mene in ves svet, kako morajo o tej stvari misliti svobodoljubi ljudje. Menil sem, da moje mišljenje in moje osobno delanje dosti dolgo leži na videži pred očmi vsega naroda, in da bi me ne smeli v takej podobi staviti pred svet; upal sem, da k neštevilnim napadom na mojo osebo, ki so bili od 1848. leta in posebno zopet od 1861. leta skoraj vsak dan na vrsti po vseh nem-

ških in časi tudi po uradnih češkoslovanskih časopisih, ne pridruži se tudi list, kateri je obetal samo narodnost in pa svobodoljubje dihati: ali zgodilo se je, in sicer brezi vse moje krivice. Jaz do tega nikoli ne kratim pravice „Boleslavanu,“ ker je znano, da želi svobodi v napredek in vspeh, naj bi se naredilo prav mnogo strank, in torej tudi želi množenja nezloge v našem narodu. Kar pa od „Boleslavana“ in od vsacega, kdor se hoče poštenega imenovati, morem in hočem zahtevati, to je, da bi o meni resnico govoril, da bi mojih besed ne preminjal in sukal, in ne podtikal mi neresnice. To pa on dela, ker v njegovem poročilu laž in opravljanje v bogatej meri preseza malo troho resnice. Najprvo je znana reč, da vse svoje življenje nikoli nisem imel navade krojiti in obračati svojega mišljenja in političnih načel po blagovoljnosti ali neblagovoljnosti, ki gospoduje v kacem slovanskem, nemškem ali rimskem torej tudi ne v ruskem ali avstrijskem stolnem mestu.

Ko bi mogoče bilo, da bi se škoda naredila iz mojega mišljenja in početja, in da bi ta škoda mogla biti, če ne rečem glavno, pa vsaj kakoršno koli bodi njegovo merilo in pravilo, uže dolgo bi hodil bil po družem poti, pa ne po katerem stopam in bodem stopal, dokler ne padem v grob. Nikdar mi celó ni prišlo na misel, da bi otetje vsega slovanstva videl v ruskem carji. Iskal sem ga, dokler sem živ, le v slovanstvu samem, v njegovih prirojenih sposobnostih in pravicah, ktere zarad posebnih zgodovinskih okoliščin niso še došle polnega razvoja, in torej tudi niso pripoznane. Glavna načela staroslovanske demokracije in svobode so mi še bolj znana, če Bog dá, nego „Boleslavanu.“ Njemu se zdi ruski car, kakor sam pravi, „glavni tlačitelj svobodi;“ nikakor se ne čutim poklicanega, da bi pisal kakošen zagovor carstvu, za katero vem, da je v zadnjih stoletjih pre naredilo se v zmes mongolskih in nemških vladnih načel: to pa mislim, da vladar, nedavno povrnivši poleg vseh neštevilnih težavnosti in zavir več nego 20 milijonom svojih podložnikov človeške pravice, ki so jim nekaj bile po krivem vzete, — da, pravim, tak vladar ni tlačitelj, ampak da je še le osvoboditelj svojega naroda; in če tako delo položimo na tehtnico k „Boleslavanovim“ besedam, ki so v resnici svobodoljube — kajti mlad je še, torej svojega svobodoljubja ni še mogel pokazati z drugimi stvarmi nego le z liberalnim besedovanjem — menim, da je to delo po svojej ceni vsaj enako Boleslavanovim zaslugam. Sicer pa ne bodem in tudi nečem zagovarjati denašnje ruske vlade, v čegar koracih — da bi tako ne — pogrešam najprvo potrebne doslednosti. Res je, da o sedanjem poljskem vporu mislim, da je na veliko nesrečo ne samo nam, temuč posebno tudi Poljakom. Menim, da o tem enako sodijo vsi premišljivi ljudje, ne le med nami, ampak tudi na samem Poljskem. Le vporoljubje iz instinkta, dalje tisti, ki so ne-

prijazni slovanstvu, in ljudje, kateri nimajo samostojnega premisleka in lastne sodbe, pa se torej dajó voditi podukom svojih organov, — ti se morejo veseliti sedanjih dogodeb na poljskem bojišči. Poleg vse te resnice pa je lahko v vsacem blazem sreči usmiljenost, celó spoštovanje do vseh tistih, ki so potegnjeni iz kakoršne koli nuje, iz kakoršnega koli zapeljavnega, toda odkritosrčnega domorodnega čutja v osodni boj, v katerem se tvegajo svoje moči, svojega imena in života. Rad bi, naj bi mi „Boleslavan“ povedal ime kacega Poljaka, celó ime kacega vpornega vojskovoda, kateri goji upanje, da Poljaci rusko vojsko naposled zmorejo sami ob svojej moči brez tuje podpore. To je znano vsemu svetu, (da si hrabrosti in izurjenosti poljskega naroda v boji nikoli nečem tajiti), da največ po Evropi razglašeni poljski zmag ni po resnici, ampak samo po časnikih, in da te zmage imajo samo diplomatične vzroke in namere. Pa bodi-si, da se zgrne vsa Evropa, kakor si prizadeva „Boleslavan“ in vsi njegovi prijazniki, Poljakom na pomoč, in da se oni tudi naposled osvobodé ruske vlade: ali pa res bodo potem samostojni? Jaz menim, da bodo imeli potlej vsaj toliko gospodov, kolikor so imeli poprej pomočnikov, če ne več. (Konec prih.)

Dopisi.

Od Sotle. — M. — Nekako čudno se zdi nam Slovencem po Štajerskem, ko čujemo, da se pri vas ločijo Kranjci, da so namreč nekteri „Slovenci,“ drugi pa neté biti Slovenci, ampak le „pravi Kranjci.“ Do zdaj smo pri nas vedno menili, da so pravi Kranjci tudi pravi Slovenci, in da so le samo Kočevarji neslovenski Kranjci. Z glavami smo torej majali, ko smo brali neko pesem „pravega Kranjca,“ kajti nikakor nam je ni bilo mogoče razumeti. Ako „pravi Kranjci“ zares pišejo tak jezik, moramo verjeti, da niso Slovenci, in tudi nam je misliti, da se na Kranjskem jezik meša, in morda tudi — pamet. Uže od ne-védi-ga so nam znani petični kranjski tovarnici, ki kupuje naše vino. Vsako jesen jih veseli čakamo, in hudo se nam zdi, če moramo kdaj reči: „letos ne bode Kranjcev!“ Ti Kranjci pa — ali pravi, ali nepravi — vedno slovenski govoré, kakor mi. Ko bi nam kdo rekel, da kranjski govori, ta bi se nam zameril, ker bi Kranjcem zahteval samotržje občnega jezika. Enako so nam tudi vedno le slovenske vse knjige, če v njih vidimo svoj jezik, pa naj bodo natisnene v Ljubljani, Celji, Trstu, Celoven ali Gradcu. Mi preprosti Štajerci ne vemo za razloček med Kranjci in Slovenci, razložite nam ga tedaj vi, prebrisani Kranjci, da ne bomo v strahu zaradi besed. Morda počasi boste hoteli biti celó „pravi Gorenci,“ „pravi Kraševci,“ ne Kranjci, „pravi Krakovčanje“ pa ne Ljubljanci. Naposled bodo posamezni posestniki vsak svoj zelnik imenovali lastno domovino. Ali iz neumnosti ali sovraštva nekteri tako cepijo svoj uže zdaj mali narod? Vendar pa mi južni Štajerci nismo toliko Slovenci iz prepričanosti, kakor iz starodavne navade. Prejeli smo slovensko ime od očakov in kakor tako ga prenesemo na svoje vnuke. Mi hranimo slovensko ime, vi Kranjci pa slovensko moč. Pri nas je slovenščina drugi, malo čislani deželni jezik, ki se plaho potiče po nizkih kočah; mogočni prvi deželni jezik se pa oholo ponaša po svetlih dvorinah, po trgih in mestih, odlikuje se po vseh deželnih učilnicah, in izpodriva sirotnege brata, ki voljno trpi toliko zaničevanja od slovenskih odpadnikov in tujih narodovih sovražnikov. Koliko imamo še pri nas do dejanske ravnopravnosti med prvim in drugim deželnim jezikom! Vi Kranjci dajete ponosni svojej deželi in svojemu jeziku eno ime; gospodarji ste na svojem, torej mislimo, da tudi vaš kranjsko-slovenski jezik

po vašej deželi gospodari, pa ne visi na suhej veji, kakor pri nas. Marsikak strašljiv starokopitec, ako se mu jezikova ravnopravnost v misel vzame, odgovori: v Kranjcih ali v Hrvatih se dá vse vpeljati; po Štajerskim so pa okolnosti drugačne! — Da okolnosti! Sama ta beseda ima silnejšo moč, nego vsa razglašena ravnopravnost. Sicer ne vemo, ali imate kaj taci okolnosti tudi vi Kranjci ali ne; *) malo pa res čujemo, da bi se vašemu kranjskemu jeziku godilo boljše, nego našemu slovenskemu; ali trdno upamo, da pri vas posine prvič blagodejno solnce jezikove ravnopravnosti, in da se bode iz vaše srede počasi pomikalo na sosednje pokrajine, in da tako tudi nam prinese blago narodno luč. Od vaših moči, Kranjci! pričakujemo tudi mi narodnega napredovanja. Kar pomagajte sebi, tudi nam pomorete, zatorej le ostanite neutrudni, krepki, „pravi Kranjci.“

Iz Kranja 16. junija. M. — Ljubljanska gimnazija nam zmirom pripoveduje, kako se jej godí, in kaj počenjajo dijaci. Ako se kaj ponesreči, kmalo je oznanjeno; iz Kranja pa malokdaj pride kaj posebnega, in boljše bi gotovo bilo, da še denes ni treba pisati. Nič dobrega nimam oznaniti, ker hočem povedati nesrečo necega dijaka tukajšnje gimnazije. Ta dijak je učenca iz normalke po nesreči na glavo s kamenom udaril. Učenec se je namreč kopal, dijak mu je pa hotel braniti, naj se nikar ne koplje o tem času. **) Da ga nalašč ni udaril, priča to, ker bi ga ne bil šel izpirat, in ker bi ga ne bil domú spremil. Res ga je tako zelo udaril, da je moral priti ranocelec; ali učenec je vendar uže toliko ozdravel, da zopet hodi iz sobe. Sam oče udarjenega učenca je prosil, naj dijaku nič ne storé, ker to se je po nesreči zgodilo; toda obetajo mu, da bode moral iti v ječo! Gotovo je kazni vreden, da kaj takega drugoč ne stori; ali vendar nihče ne more tajiti, da ni hudega menil, ker je učenca branil kopanje, ki je pred Duhovim nezdravo, kajti voda je še vsa snežena, in o tem času tudi ni še take vročine; pregršil se je samo, da se ni lotil pravih pripomočkov. Čudno se mi pa zdi, kako je to, da normalni g. vodja ni letos prepovedal kopanja, ki je bilo poprejšnja leta vselej prepovedano do pravega časa, in kaznovan je bil, kdor se je poprej kopal. Boljše bi gotovo bilo, da je učenca kako drugače odvrnil, in res je, da bi ga bil kmalo usmrtil, toda premisliti je treba, da je ta dijak sam še naglokrven, 16 let star človek, in da ni imel nikakoršnega hudobnega namena, le mladostna prenapetost je kriva vsega dejanja; srce ni imelo nevarne misli; tudi nima udarec tolicih nastopkov, kolikoršne bi lahko bil imel. Čestitih gospodov, katerim je v rokah ta preiskava, prosim, naj pretehtajo, da imajo v rokah vse življenje mladega, po srcu nehudobnega človeka! Beseda „živenje“ pak je težka beseda. Če bode obsojen, potem več ne sme v nobeno avstrijsko gimnazijo. Vzét bode ves up roditeljem, ki so morebiti s krvavimi žulji zaslužili, da so plačevali, česar je potreboval, ker so menili, da si bode laže kruha služil, nego sami; zdaj pak so zastoj vsi stroški, ves trud. Čestiti gospodje! ako to dobro premislite, gotovo mu za zdaj prizanesete kazen, ter izročite ga g. vodju in gg. učiteljem. Saj se je uže tudi mnogokrat prigodilo, da so se kmečki mladenci topli in ranili, pa vendar jih zato ni še zadela tako huda kazen, da bi jim vzeto bilo vse njihovo prihodnje življenje, ker so morda bili vinjeni, — pa bi ne oprostili tega člo-

*) Tudi pri nas jih je mnogo, kar vam gotovo mora biti znano, če prebirate naše časnike.

Vredn.

**) Drugo zasobno pismo pa nam celó pripoveduje, da je kamen vrzel dijak le na skuto, od koder je po naključju odskočil na glavo učenca, ki se je kopal.

Vredn.

veka med otročjimi in mladenškimi leti, ki je bližnjega pokvaril samo po nesreči, ktera ga zdaj gotovo bolj peče, nego največje kazni? Vse ga miluje, in milovalo ga bode, če ga zadene kazen, ki mu zdaj visi nad glavó, kakor črn oblak nad žitorodnim poljem. Kdor ima v rokah srečo ali nesrečo kacega življenja, ta ima velik odgovor v rokah česar mi ni treba opominjati, ker to je čestitim gospodom uže davno znano, samo tega želim, da bi te vrstice dijaku pomogle.

Iz Ljubljane 8. junija. —h—. Zares ne vem, kako se vendar to godi, da krasnega spola več ni toliko videti, kolikor druga leta, v „zvezdi“, koder so gospé rade svetu razkazovale časi predrago lepoto svoje obleke. Ali ta potrata na oblačilih morda uže umira? Morda je bil tega kriv bližnji rjoveči Neron, ki celó takrat ni molčal, ko so sredi zvezde godeci pisali? Morda se bojé naše gospé in gospodičine jako raznovrstnih poslušalcev, ki pri godbi polnijo vse pote in klopi? Ali morda se jim boljše zdi, da hodijo kam drugam, in sicer dalje na izprehod? Bodi-si kar koli, nekaj mora gotovo biti, zakaj je najlepše izprehajališče našega mesta časi tako prazno, da ne vidiš drugega nego bolešno starost, otroke in ž njimi pazljive pestunje pa še druge osebe, ki bi godbo dosti laže domá poslušale. S kratka, mnogo lepote in tudi česti je izginilo iz ljubljanske zvezde, ker, da bi tako ne, kmalo si marsikdo ne bode upal pohajati med tako šarasto množico. Toda nikakor pa nečem, da bi svet menil, da ljudstva ne čestim, ali med svetom in svetom je sem ter tje vendar le razloček, in vsak išče svoje vrste ljudi; zatorej bi se iz zvezde utegnilo po času napraviti izprehajališče, v katerem ne bode sijala nobena zvezda več; ali tudi to izprehajališče potrebuje zdravih, svobodnih ljudi, sicer ni vredno tega imena. *)

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Nj. ekscelencija vojni véliki poveljnik vitez pl. Benedek pride 25. dan t. m. v Ljubljano, kjer potem ostane dva dni.

— Pri Kleinmajerji in Bambergu je te dni prišla na svetlo knjižica: „Die kohlentaxen und die südbahn“, spisal g. Langer delovski voditelj v Zagorji. V tej knjižici dokazuje, da voditeljstvo južne železnice kvaro dela ogelnim rudnikom, ker hoče preveč imeti od vožnje; tudi voditelje graja. Vzlasti pa vračuje list „Presse“, ki je odobraval ravnanje južne železnice.

Gorica. 14. dan t. m. po noči je okoli Gorice toča hudo pobila.

Primorska. 14. dan t. m. o poldne je bila tudi okrog Voloskega strašna toča. Vse polje je potolčeno.

Koroška. Razsodba v tiskarneji tožbi g. Andreja Einspielerja je na drugej sodnej stopinji potrjena.

Dunaj. Nj. veličanstvo je šlo 15. dan t. m. s presvitlo cesarico v Kissingen, ker ostane 8—10 dni, presvitla cesarica pa do konca meseca julija.

— Državni zbor se je 17. dan t. m. pričel. Gosposkej zbornici je skazal prvosednika in namestnika nadvojvoda Rajner, poslanskej zbornici pa minister Schmerling. Knez Aversberg je opomnil, da je zloga med drugimi zakonodajnimi zastopniki, in pristavil, da bode zbor veljaven, dasitudi ne pride vanj vseh poslancev, kolikor bi jih imelo. Hasner je končal govor z besedami: „naprej; to nam bodi geslo; kar je blagoslovno pričeto, bode tudi izpolnjeno.“ — „Prager

Morgenpost“ pripoveduje, da češki poslanci mislijo priti na Dunaj samo za to, da bi se tam odpovedali poslanstva.

— Zarad bolezni v državni zbor niso mogli priti gg. poslanci: dr. Smolka, pl. Hubicki in dr. Reyzner. Vzlasti Smolka je pre nevarno bolan. — Slovanski poslanci iz Moravskega so prišli na Dunaj.

— Govori se, da mislijo državnemu zboru nasvetovati, naj se postavi nov davek, — glavnina (kopfsteuer).

— Dovoljeno je, da se bode gotovo smela delati železnica od Reke na Zemun.

— Više deželno sodstvo je v tiskarneji tožbi časnika „Neueste Nachrichten“ potrdilo razsodbo, po ktereji je vrednik Leopold vitez pl. Blumenkron bil obsojen, da bode po §. 32. tiskarnega zakona 14 dni zaprt, in da izgubi 300 gld. pologa, samo da se mu je zdaj odločilo, naj izgubi 500 gld. pologa. Friedmanna pak je bila prva sodna stopinja čisto oprostila; toda više deželno sodstvo je po pritožbi državnega pravdnika izreklo, da je O. B. Friedmann kriv imenovanega pregreška, in da bode torej mesec dni zaprt.

Trojedina kraljevina. G. Lenac, ki je bil zaprt zarad demonstracije obsojenemu g. dr. Stračeviću, pišejo, da je 14. dan t. m. bil izročen županijskej sodnej oblasti, ker ne spada pod vojaško sodbo.

— Društvo južne železnice misli 27. dan t. m. napraviti po železnici vožnjo za kratek čas iz Zagreba v Trst. Cena po železnici bode nižja, in vozili se bodo v Trstu, kateri se tega vdeležijo, tudi lahko po morji, ter videli jako razsvetljeno postojnsko jamo.

Česka. Za pogrebom praškega mestnega župana Pštroso so 14. dan t. m. ob petih po poldne šli udje vseh raznih družtev, vsa župna (farna) in stolna duhovščina, pred njimi pa posvečeni vladika Krejči. Velike črne zastave po mestu so oznanjale Pražanom, da je umrl mož, kteremu so bili pred dvema letoma izročili vladanje svojega mesta. Neizrečeno dosti ljudi vsake vrste je Pštroso spremilo do groba.

— Komaj so pokopali poprejšnega župana, uže se mé-nijo, kdo pride na njegovo mesto, ker mora biti po 8 dnevih vselej druga volitev, ako je prazen županov prostor. Volitev bode torej 18. dan t. m. Govoré, da bi za novega župana utegnil izvoljen biti kdo izmed gospodov, med kterimi se imenujejo: dr. Frič, dr. Bělsky (županov namestnik), dr. Brauner, g. Hanke, celó dr. Rieger.

— Nemški časniki so bili raznesli, da je bil dr. Palackega zarad njegovega odgovora „Boleslavanu“ obiskal Rus g. pl. Balabin, in da je Poljak g. Lubomirski odpovedal se prijateljstva dr. Palackega; toda Palacki je razglasil v časniku „Politik“, da letos Balabina celó ni bilo v Pragi, in da je Lubomirski bil pri njem 8. in 9. dan t. m., *) pa da mu je še 10. dan t. m. dopoldne poslal pismo, pisano uže 9. dan t. m. zvečer; da je torej vse laž, kar so časniki pisali.

— Slavni A. Hilferding je v ruski časopis „Den“ poslal dr. Ladislavu Riegru odprto pismo, v kterem ga vpraša, zakaj češki listi najhuje pišejo o tem, kako ruska vlada počenja s Poljaki. Rieger je odgovoril skoraj tako, kakor Palacky; samo pristavil je še, da so v krimskej vojni Čehi Rusom želéli zmage, in dokazoval je, da Poljaci nimajo pravice zahtevati, naj se jim dá poljsko kraljestvo, kakoršno je bilo poprej, z Malorusko, Podolsko, Ukrajino itd.

— V Pisku izvoljeni češki poslanec Havelka se je odpovedal poslanstva.

— Preiskava v tiskarneji tožbi g. dr. Eduarda Gregra, sedanjega vrednika „Narodnim Novinam“, ustavljena je. —

*) To je vse res; pozabili ste samo to povedati, kaj nam je treba storiti, da zopet povzdignemo zvezdo nazaj v nebo, od koder je padla, kakor trdijo vaše tožbe.

Martin, stavec.

*) „Narodni Listi“ so prinesli 9. dan t. m. odgovor Palackega „Boleslavanu.“

Vredn.

G. Skreyšovskij, vrednik lista „Politik,“ bode tudi kmalo v svoje tiskarne tožbi imel končno razpravo.

— 15. dan t. m. je bila končna razprava v tiskarne tožbi g. dr. Julija Grega, lastnika in tudi nekdanjega vrednika „Narodnim Listom.“

Moravska. „Presse“ govori: čuti je, da se je vlada uže naveličala poljskih ujetih vpornikov, ker prizadevajo mnogo stroškov, in ker je čedalje težje paziti na-nje. Ako ne bode vpor kmalo umirjen, neki da mislijo Poljake premakniti v južnejše pokrajine: na Štajersko, Kranjsko ali Koroško.

Ogerska. Ujeli so in uže izročili vojaške sodbi v Vélikej Kaniži enega tistih štirih razbojnikov, ki so bili okrali Dejaka in njegovega šura.

— V zadnjem času je bilo nekoliko dežja, ki je žitu nekaj pomogel. Veča je nevarnost, ki grozi živini, ktere je toliko v zadnjih dveh letih kuga pobrala. Krme še zmirom jako primanjkuje. Ubožni ljudje tudi trpé veliko lakot. V starej Pečki blizu Arada se je bilo 12. dan t. m. zbralo do 100 ljudi, ki so hoteli od kmetov imeti žita na posodo. Tudi je bilo prišlo 150 ljudi v mestno hišo k sodniku, naj bi jim dal hrane, ker niso uže 3 dni jedli, in ako ne dobé nič, bodo morali po sili jemati. Na to so jim dali žita. Iz Véličega Kumanskega ljudje gredo proti jutrovej strani, koder se je nadjati obile žetve, in prosijo dela; domá pak so vrata in okna svojim hišam zazidali, živino pa na polje izgnali, naj Bog zanjo skrbi.

Ruska. Poljska. Obesili so 12. dan t. m. v Varšavi g. Abiht in nečega kapucina Konarskega; viši vladika Felinski in ves njegov zbor pak je pisal, naj se truplo njemu izroči, in potem je bilo višemu vladiki ukazano po telegrafu, naj pride v Petrograd.

— Zasobno, iz Varšave poslano pismo pripoveduje, da potem, ko sta bila obešena Abicht in Konarski, dobil je véliki knez Konstantin svarjenje, naj se čuva, ker narodna vlada mu več ne more biti porok, da bi ga kaj ne zadelo.

— Pri Bobrzi je Čahovski 12. dan t. m. zmogel Ruse, ki so izgubili 150 mož.

— „Czas“ piše, da so se Poljaci 9. dan t. m. bojevali pri Blizninah z Rusi, ktere so pehnili z bojišča. Do sto ranjenih Rusov so pripeljali v Kielce. Blizu Kališa je bila 10. dan t. m. tudi bitev, Poljakom ugodna.

— 12. dan t. m. so v Varšavi ustrelili vporne častnike: Kovalskega, Dąbrowskega, Sokolovskega in v Pünaburgu grofa Platerja. Pri Podlaskiem in pri Międzyrzeczu so Poljaci zmogli.

— Iz Varšave je dobil časnik „Wiener Ztg.“ telegram, ki pravi da so Kalierjeve in Račkovskega združene čete 10. dan t. m. Rusi razkropili in polovili.

— Četa Čahovskega je bila 9. dan t. m. pri Gielniowem v radomskej gubernii zmagana, in potem se je pridružila trumam Ragulskega in Mačkovskega, pa je bila 10. in 11. dan t. m. zopet čisto razbita.

— „Goniec“ piše, da se vpor na Poljskem več ne širi, temuč peša.

Francozka. Cesar Napoleon je pisal vojskovodu amerikanske vojske g. Foreyu rekoč, da ga veseli, ker se je podala Puebla; da mu je pa žal tolike izgube na vojaci, ali da ga zopet vendar tolaži to, ker ta vojna je na korist francoskej slavi in omiki sploh; da ne misli Meksikancem vsiliti nikakoršne vlade, ampak da želi, naj se Meksika prerodi po novej vladi, ktera bode oprta na narodno voljo in napredovanje.

— Napoleon, ko je slišal, da je Puebla zmagana, pišejo da je smehljaje rekel, naj se mu dá zemljevid poljskih pokrajin.

Italija. Laški listi pripovedujejo, da je po Sicilii zdaj vse mirnejše.

Pruska. List „Posener-Ztg.“ je prejel iz pisalnice véličega vladništva (škofijstva) popravek, da ni govorjenja niti v papeževem pismu niti v razglasu véličega vladike, kar se tiče svetega leta, o tem, da je Pijast sel na prestol.

Danska. 11. dan t. m. zvečer so se grški poslanci vrnili domú.

Turška. Iz Sarajeva pišejo, da je novi komisar Bošnjakom in Hergovcem 6. dan t. m. dal razglas, v katerem jih zagotavlja blagovoljnih carjevih misli, in vелеva, naj označijo svoje tožbe in želje.

Amerika. Vojskovod Forey poroča, da je bil Comfort zmagán, da zatorej ni mogla več dobivati živeža Puebla, ki je uže dolgo stradala. Ortega bi se bil rad udal na pogodbo, česar pa Forey ni dovolil. Na to je Ortega svojo vojsko razpusil, orožje podrobil, in zapalil shrambe, v kterih je bil smodnik. Potem se je podal na dobro srce.

Razne reči.

Učilnice na Češkem.

— 1861. leta je imela Češka 35 glavnih učilnic za dečke z nižimi realkami, 16 glavnih učilnic za dečke brez realk, 42 glavnih učilnic za oba spola, 5 glavnih učilnic za deklice, 18 nižih začetnih učilnic za dečke, 59 za dekleta, 3424 za dečke in dekleta, 153 učilnic za silo, vsega vkupaj torej 3752 ljudskih učilnic. V 1641 izmed teh je poduk bil v nemškem, v 1951 v češkem, v 160 učilnicah pa v nemškem in češkem jeziku. Otroci za učilnice pripravnih je bilo 631.606; v učilnicah pak jih je hodilo 609.198. Pri imenovanih učilnicah je imelo opraviti 133 okrajnih učilniških nadzornikov, 1835 duhovnih pastirjev, 3307 učiteljev, 2530 podučiteljev, 40 učitelj, 20 podučitelj, 119 obrtnih učitelj. Bilo je 3203 lastnih učilnic, 371 najetih in 115 zastoj dobljenih. Učilniških knjižnic je bilo 970.

Nova tiskalnica.

V Novem Jorku velineke časnike tiskajo z novo tiskalnico, ktero je iznašel M. Hoe. Črke so na oblinu (cilindru), ki se vrti. Štirje oblini, ako jim strežejo umetalni ljudje, natisnejo po 10.000 listov na uro, šest oblinov natisne 15.000 listov, osem oblinov 20.000 listov in deset oblinov 25.000 listov na uro.

Udom ljubljanske čitalnice.

Čestiti udje naše čitalnice se vabijo na izgred v

Kamnik,

v nedeljo 21. dan junija meseca t. l.

Program.

- 1) Pevski zbor ljubljanske čitalnice se odpelje ob šestih zjutraj, in snide se pri Kalistrovej hiši na dunajskej cesti.
- 2) O polu enajstih bode maša v kamniškej glavnej cerkvi.
- 3) Ob enej po poldne bode obedo v Hostnikovej gostilnici.
- 4) Ob treh pojde družba gledat mekinskega gradu in cerkev, tudi c. k. smodniških mlinov, če bode dovoljeno.
- 5) Ob šestih se vrne pevski zbor v Mengeš, kjer ostane do devetih pri Kramarji (Staretu).

Vse drugo oznani posebno povabilo.

V Ljubljani 17. dan junija 1863.

Čitalnični odbor.

Listnica. Odgovora „odprtemu pismu“ in več družih reči nismo mogli še prinesiti v tem listu; torej prihodnjč.

Dunaj 18. junija. — Nadavek (agio) srebru 10.50.